

กษัตริย์นักเกษตร

กับ 'น้ำมันจากปาล์ม'

ต้นแบบพลังงานทดแทน

"ที่ไม่ย่อท้อในการศึกษาแก๊สโซฮอล์ ก็เพราะทราบดีว่าวันหนึ่งเชื้อเพลิงจะน้อยลง เมื่อขอมมีน้อยราคาก็ต้องแพง..."

พ ะราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแก่เอกอัครราชทูตไทยและกงสุลใหญ่ไทยทั่วโลก เกี่ยวกับพืชทดแทนพลังงาน ณ วังไกลกังวล เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2548

แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความห่วงใยของพระองค์ท่านที่ทรงมีต่อความทุกข์ร้อนของพลกนิกรชาวไทยที่กำลังประสบปัญหาราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้นอยู่ในขณะนี้

พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับ "พืชพลังงาน" โดยเฉพาะปาล์มน้ำมัน เป็นที่โชน ขานเสียงดังก้องมานานกว่า 30 ปีแล้ว ในฐานะ "กษัตริย์นักเกษตร" ผู้ริเริ่มและส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาเพาะปลูกพืชชนิดนี้กันอย่างแท้จริง

ย้อนหลังกลับไป เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2518 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสวนปาล์มของเกษตรกรที่นิคมสร้างตนเองสวนกาหลง จ.สตูล ซึ่งในขณะนั้นพืชชนิดนี้ยังไม่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายมากนัก

พระองค์ท่านทรงให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์น้ำมันเป็นอย่างมาก ทรงเห็นว่าเป็นพืชที่จะสร้างประโยชน์ให้เกษตรกรได้มากมาย โดยเฉพาะการส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักคิดและตระหนักถึงประโยชน์ของพืชชนิดนี้ให้มากกว่าแค่การเพาะปลูกเพื่อจำหน่าย

และกลายเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วยความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสำนักงาน กปร. ในการก่อสร้างโรงงานสาธิตสกัดปาล์มน้ำมัน ในปี พ.ศ.2526 ซึ่งก็ได้มีการค้นคว้าวิธีการทดลองและต่อยอดเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้

ในกลางปี 2543 เริ่มมีการทดลองปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อนำมาใช้ในการทดแทนน้ำมันดีเซล ซึ่งเป็นช่วงที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และเริ่มมีความวิตกกังวลกับวิกฤตการณ์น้ำมันแพง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชกระแสรับสั่งให้มีการศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยให้มูลนิธิชัยพัฒนาเป็นผู้รับผิดชอบ แยกเป็นการทดลองผลิตไบโอดีเซลในเครื่องจักรกลให้แก่เรือประมงขนาดเล็ก และเครื่องจักรการเกษตร แม้ในช่วงแรกจะประสบปัญหาบ้างเนื่องจากการใช้ไบโอดีเซลจะต้องมีการถอดเครื่องยนต์มาล้างทำความสะอาด แต่ด้วยความสามารถของนักวิชาการไทยที่มีความชำนาญในการคิดค้นเทคโนโลยีสมัยใหม่ขึ้นมาแก้ไขปัญหาได้ ก็ทำให้ปัญหานี้หมดไป และคาดว่าจะปลายปี 2549 น่าจะสามารถเปิดตัวผลการทดลองเรื่องนี้ได้อย่างเป็นทางการ

ล ำหรับภาครัฐ หลังจากการราคาน้ำมันในตลาดโลกพุ่งสูงขึ้น นโยบายการผลิตพลังงาน "ไบโอดีเซล" ถูกผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติ ทั้งที่มีการพูดคุยให้สัมภาษณ์มาเป็นเวลานาน

ล่าสุดที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2549 มีมติเห็นชอบโครงการปลูกปาล์มน้ำมันและบริหารจัดการปาล์มที่มีคุณภาพ โดยระยะแรกปี 2549-2552 จะเริ่มปลูกปาล์มรวมทั้งสิ้น 6 ล้านไร่ และโครงการระยะที่สองจะเริ่มในปี 2553-2555

แต่ดูเหมือนว่าการดำเนินงานโครงการนี้จะไม่ราบรื่นเท่าที่ควร มีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ตั้งแต่ขั้นตอนการส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาเพาะปลูกปาล์มที่ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบ โดยปัจจุบันแบ่งอยู่ระหว่างการคัดเลือกผู้เพาะปลูกปาล์มเอกชนเข้าร่วมโครงการเท่านั้น

มีหน้าข้าราชการที่จะ
เข้าร่วมโครงการก็ยังคง
กว่าเป้าหมายที่วางไว้
ว่าปี 2549 จะมีพื้นที่
เพาะปลูกกว่า 7
แสนไร่ แต่จนถึง
ขณะนี้จัดทำได้
เพียง 3 แสนไร่
เท่านั้น
สาเหตุสำคัญ
เพราะ
เกษตรกรไม่
มั่นใจว่ารัฐบาล
จริงจังกับ
โครงการนี้มาก
น้อยเพียงใด เพราะ
นับแต่ที่รัฐประชา
สัมพันธ์โครงการนี้เมื่อ
ปลายปี 2548 จนถึง

โดยในระยะเริ่มแรก “บางจาก” ได้ทดลองผลิตและ
จำหน่ายไบโอดีเซล (B2 ในระยะแรก และ B5 ในปัจจุบัน)
ที่สถานีบริการน้ำมันบางจาก ถนนเมทิตล จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อกลางปี 2547 จำหน่ายให้กับรถยนต์วิ่งข้างสองแถวที่
เข้าร่วมโครงการ 1,300 คัน ในราคาต่ำกว่าน้ำมันดีเซล
ปกติ 50 สตางค์ต่อลิตร และได้ขยายการจำหน่ายให้กับ
ประชาชนทั่วไป และเปิดจำหน่ายเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งแห่งที่
อ.ต้นก้ามหมู และต่อมาจึงได้เปิดจำหน่ายน้ำมันดีเซลสูตร
B5 โดยระยะแรกจะเปิดจำหน่ายที่สถานีบริการน้ำมันใน
เขตกรุงเทพฯ 4 แห่ง ที่สาขาประชาชื่น เเวดี บางบัวทอง
และวัดก้ามหมู

แต่เมื่อการใช้ยังไม่แพร่หลาย การลงทุนการผลิตจึงมี
น้อยไปด้วย โดยปัจจุบันมีผู้ผลิตจำหน่ายไบโอดีเซลไม่กี่
ราย ได้แก่ บริษัท โกลเด้น ไบโอดีเซล กำลังการผลิต
200,000 ลิตร/วัน และจะขยายเป็น 500,000 ลิตร/วัน
บริษัท ราชไบโอดีเซล กำลังการผลิต 20,000 ลิตร/วัน
และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กำลัง
การผลิต 6,000 ลิตร/วัน ส่วนที่อยู่ระหว่างดำเนินการ
ได้แก่ บริษัท บางจาก กำลังการผลิต 300,000 ลิตร/วัน
และบริษัท TOC กำลังการผลิต 200,000 ลิตร/วัน

จะเห็นได้ว่าปัญหาในการส่งเสริมการใช้พลังงาน
ทดแทนมักจะมีปัญหาในลักษณะเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น
แก๊สโซฮอล์ ที่ใช้เอทานอลมาผสมในน้ำมันเบนซินใน
สัดส่วน 10% หรือก๊าซธรรมชาติสำหรับรถยนต์ (เอ็นจีวี)
นั่นคือ “ความไม่มั่นใจ” ในนโยบายของรัฐบาล ส่งผลให้ผู้
ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งเกษตรกร โรงงานผลิต ผู้จำหน่าย หรือ
แม้แต่ผู้ใช้ น้ำมัน ที่ไม่กล้าตัดสินใจเปลี่ยนมาใช้พลังงาน
ทดแทน กลายเป็นปัญหา “ใกล้กับไข่” ไม่รู้ว่าอะไรควรจะ
เริ่มก่อน หรือหลังดี

อย่างที่ช่วงต้นได้กล่าวไว้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัวได้ทรงริเริ่มและทดลองพลังงานทดแทนมากกว่า 30 ปี
แล้ว ด้วยทรงตระหนักถึงแนวโน้มราคาน้ำมันและความ
เดือดร้อนของพลกนิกรทั้งหลาย

หากภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเกษตรกรทั้ง
หลายย่อมเอาความมุ่งมั่น ความอุตสาหะ และมองการณ์
ไกลของพระองค์ท่านมาไตร่ตรองและร่วมกันแก้ปัญหา
เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการใช้พลังงานอื่นที่ทดแทนน้ำมัน
เชื่อว่าท้ายที่สุดแล้ว การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน
จะเกิดผลอย่างจริงจังและลดค่าใช้จ่ายของประเทศลงได้

มนตรี จุ้ยม่วงศรี
วรินทร์ ตรีโน

ขณะนี้ก็มีมือโง่โง่ออกมาเป็นชิ้นเป็นอันให้เห็น

นอกจากนี้ ภาพลักษณ์การดำเนินงานโครงการลำ
ยางของกระทรวงเกษตรฯที่ถูกโจมตีมาโดยตลอดว่า น้
กคำยังไม่มีความภาพ ทั้งที่แจกฟรีให้เกษตรกร ขณะที่
โครงการนี้ไม่ได้แจกฟรีกล้าปาล์ม เกษตรกรต้องควักเงิน
ซื้อเอง แม้รัฐจะช่วยเหลือด้วยการให้เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ แต่
เกษตรกรหลายรายก็ไม่กล้าที่จะเสี่ยง

ปัญหาข้างต้นส่งผลต่อเนื่องทำให้การส่งเสริมการใช้
“ไบโอดีเซล” ของรัฐบาลเป็นไปอย่างล่าช้า ทั้งที่ กระทรวง
พลังงานตั้งเป้าหมายให้มีการใช้ไบโอดีเซลผสมในน้ำมันใน
สัดส่วน 5% (B5) ทั่วประเทศภายในปี 2554 และ
สัดส่วนผสม 10% (B10) ในปี 2555 หรือประมาณวันละ
8.5 ล้านลิตร เพื่อจะช่วยลดการนำเข้าน้ำมันดิบได้ปีละ
เกือบ 70,000 ล้านบาท

แต่การปฏิบัติจริงก็ยังไม่ค่อยเป็นรูปธรรมเท่าไร

นอกเหนือจากปัญหาด้านวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซลแล้ว

ยังมีปัญหาเรื่องการทดลองใช้ในเชิงพาณิชย์ที่
ยังไม่แพร่หลาย

เพราะนอกเหนือจากมูลนิธิชัยพัฒนาที่ดำเนินการอยู่ ก็
มีเพียงกรมอุทหาเรือ และบริษัท บางจากปิโตรเลียม
จำกัด (มหาชน) เท่านั้นที่มีการทดลองและนำมาใช้จริง